

Kā sazināties ar Pārtikas un veterināro dienestu?

Diennakts uzticības telefons 67027402
PVD Centrālais aparāts 67095230

Pārtikas un veterinārā dienesta pārvaldes

Rīgas pilsētas pārvalde
Lubānas iela 49, Rīga, LV-1073 67039707

Rietumpierīgas pārvalde
„Krīvi“, Tumes pagasts, Tukuma rajons,
LV-3139 63125850

Ziemeļpierīgas pārvalde
Kraujas iela 21/23. Rīga, LV-1024 67994265
Ziemeļpierīgas pārvalde (filiāle)
Dravnieku iela 6, Ogre, LV-5000
Ziemeļpierīgas pārvalde (filiāle)
Priežu iela 10a, Limbaži, LV-4001

Austrumvidzemes pārvalde
Lauku iela 5, Gulbene, LV-4401 64474425
Austrumvidzemes pārvalde (filiāle)
Pils iela 16, Alūksne, LV-4301
Austrumvidzemes pārvalde (filiāle)
Skolas iela 27, Madona, LV-4801

Ziemeļvidzemes pārvalde
Raiņa iela 21, Valmiera, LV-4201 64207313
Ziemeļvidzemes pārvalde (filiāle)
Dārza ielā 12, Priekule novads, LV-4126

Dienvidlatgales pārvalde
Varšavas iela 24, Daugavpils, LV-5404 65434599
Dienvidlatgales pārvalde (filiāle)
Daugavpils iela 59, Preiļi, LV-5350
Dienvidlatgales pārvalde (filiāle)
Latgales iela 6, Krāslava, LV-5601

Ziemeļlatgales pārvalde
Liepu iela 33, Rēzekne, LV-4600 64622160
Ziemeļlatgales pārvalde (filiāle)
Latgales iela 248, Ludza, LV-5700
Ziemeļlatgales pārvalde (filiāle)
Bēzpiļš iela 62, Balvi, LV-4501

Dienvidzemgales pārvalde
Helmaņa iela 10, Jelgava, LV-3004 63007694
Dienvidzemgales pārvalde (filiāle)
Uzvaras iela 3, Bauska, LV-3901
Dienvidzemgales pārvalde (filiāle)
Zemgales iela 44a, Dobele, LV-3701

Austrumzemgales pārvalde
Brīvības iela 88, Jēkabpils, LV-5201 65234036
65220726
Austrumzemgales pārvalde (filiāle)
Spīdolas iela 9, Aizkraukle, LV-5101

Dienvidkurzemes pārvalde
E. Veidenbauma iela 11, Liepāja, LV-3401 63401902
Dienvidkurzemes pārvalde (filiāle)
Pilsētas laukums 2, Kuldīga, LV-3301
Dienvidkurzemes pārvalde (filiāle)
Kuldīgas iela 84, Saldus, LV-3801

Ziemeļkurzemes pārvalde
Daģu iela 2, Talsi, LV-3201 63291660
Ziemeļkurzemes pārvalde (filiāle)
Sarkanmuižas dambis 25b, Ventspils, LV-3601

Klasiskais cūku mēris (KCM) un Āfrikas cūku mēris (ĀCM)

PĀRTIKAS UN VETERINĀRAIS DIENESTS

Pārtikas un veterinārais dienests
Peldu iela 30, Rīga, LV-1050
Tālrunis: 67095230
Fakss: 67322727
e-pasts: pvd@pvd.gov.lv
www.pvd.gov.lv

Klasiskais cūku mēris (KCM) un Āfrikas cūku mēris (ĀCM) ir ļoti lipīgas infekcijas slimības, ar kurām, neatkarīgi no to vecuma, slimo gan mājas, gan meža cūkas.

Izraisītājs (vīruss) katrai slimībai ir savs, taču tās norit ar ļoti līdzīgām pazīmēm.

Galvenās slimības izplatītājas ir slimās cūkas, kā arī šķietami veselās cūkas, kuras ir vīrusa nēsātājas, izdalot vīrusu apkārtējā vidē ar urīnu, fekālijām u.c.

Slimība izplatās pa gaisu un kontaktu ceļā, cūkām saskaroties ar vīrusa aptraipītu:

- barību, ūdeni, termiski neapstrādātām, cūkgaļu saturošām virtuves atliekām,
- dzīvnieku kopšanas inventāru, pārvadājamo autotransportu,
- dzīvnieku kopēju apģērbu un apaviem, utt.

KCM un ĀCM ir saslimšana, kas, izņemot cūkas, nav bīstama ne citiem dzīvniekiem, ne cilvēkiem, bet tiem ir būtiska loma slimības pārvešanā un izplatīšanā.

Abu slimību vīrusi ir izturīgi ārējā vidē:

- sasaldētā gaļā vairākus gadus
- sālītā gaļā līdz 310 dienām
- cūkgaļā un žāvējumos līdz 6 mēnešiem
- augsnē vairāk nekā 6 mēnešus
- dzīvnieku liķos virulence saglabājas līdz 2 mēnešiem.

Vīruss iet bojā 70° C temperatūrā.

Kādas ir slimības kliniskās pazīmes?

Kliniskās pazīmes abām slimībām ir ļoti līdzīgas, vizuāli grūti atšķiramas. Slimību inkubācijas periods, t.i. periods no vīrusa iekļūšanas organismā līdz pirmo slimības pazīmju parādīšanās brīdim, ir vidēji 5–15 dienas. Slimība izpaužas ar:

- konstanti paaugstinātu ķermeņa temperatūru (40,5–42°C),
- dzīvnieki ir apātiski, mazkustīgi, gurdeni,
- saļšanas pazīmēm, dzīvnieki guļ saspiedušies kopā,
- atsakās no barības,
- vemšanu, caureju,
- strutojošiem acu un deguna gļotādas iekaisumiem,
- uz ādas gurnu iekšpusē, vēdera, kakla un auss pamata veidojas sārti plankumi (zemādas asins izplūdumi), kuri, tiem uzspiežot, nepazūd,
- kustību koordinācijas traucējumiem,
- pakaļdaļas paralīzi, grīļīgu gaitu,
- sivēnmātes parasti abortē,
- augstu dzīvnieku mirstību.

Kā var diagnosticēt KCM un ĀCM?

KCM un ĀCM var diferencēt veicot laboratoriskos izmeklējumus.

KCM un ĀCM ir jādiferencē no:

- cūku sarkanguļas,
- bakteriālām septicēmijām (pasterelozes un salmonelozes),
- saindēšanās.

Kā rīkoties, ja ir aizdomas, ka dzīvnieks ir inficējies ar KCM vai ĀCM?

Dzīvnieku īpašniekam nekavējoties jāziņo praktizējošam veterinārārstam par dzīvnieku saslimšanu vai nobeigšanos, kā arī par jebkuru gadījumu, kas rada aizdomas par inficēšanos ar KCM vai ĀCM.

Svarīgi nepieļaut KCM un ĀCM izplatību no novietnes, kurā ir aizdomas par cūku saslimšanu.

Slimību aizdomu gadījumā, līdz ierodas veterinārārsts, iespējami skartajā novietnē nedrīkst:

- pieļaut nepiederošu personu saskari ar dzīvniekiem;
- kaut, izvest un ievest dzīvniekus;
- lietot uzturā aizdomīgo un inficēto cūkgaļu;
- pieļaut transportlīdzekļu iebraukšanu un izbraukšanu;
- izvest dzīvnieku liķus;
- izvest gaļu, no cūkām iegūtus produktus, dzīvnieku barību, darba rīkus, materiālus vai atkritumus, kas var būt slimības tālākas izplatības cēlonis.

KCM un ĀCM ir sevišķi bīstamas dzīvnieku infekcijas slimības, tāpēc to apstiprināšanas gadījumā Valsts galvenais pārtikas un veterinārais inspektors nosaka karantīnu, kas ietver:

- skarto punktu (novietne, kur atrodas slimie dzīvnieki),
- aizsardzības zonu, kas ir teritorija ne mazāk kā 3 km rādiusā ap skarto punktu,
- uzraudzības zonu, kas ir teritorija ne mazāk kā 10 km rādiusā ap skarto punktu.

Slimību likvidācijas pasākumi tiek veikti saskaņā ar sevišķi bīstamu infekcijas slimību apkarošanas instrukcijām.

Kā pasargāt dzīvnieku novietni no iespējamās inficēšanās?

Lai pasargātu novietni no potenciālās inficēšanās, jāievēro bioloģiskās drošības pasākumi:

- ievestās cūkas jātur karantīnā,
- nedrīkst pieļaut nepiederošu personu atrašanos novietnē un to kontaktu ar dzīvniekiem,
- pie ieejām novietnē jāierīko dezinfekcijas paklājus,

- nedrīkst izbarot cūkām termiski neapstrādātas ēdiena atliekas,
- nedrīkst pieļaut mājas cūku kontaktu ar meža cūkām un citiem savvaļas dzīvniekiem,
- neizbarot cūkām kaušanas un medījumu jēlproduktus,
- nedrīkst nobeigušos cūku liķus izmest mežā,
- jāapkaro grauzēji — peles un žurkas.

KCM un ĀCM skartajai saimniecībai, apkārtējām saimniecībām un valstij rada lielus ekonomiskus zaudējumus sakarā ar:

- cūku likvidāciju slimības skartajās novietnēs,
- pasākumiem aizsardzības un uzraudzības zonā,
- tirdzniecības sakaru ierobežojumiem un citiem ar karantīnu saistītiem pasākumiem.

Dzīvnieku novietnei un cūkām jābūt reģistrētām Lauksaimniecības datu centra (LDC) datu bāzē.

Kompensāciju KCM un ĀCM uzliesmojuma gadījumā saņem tikai to dzīvnieku īpašnieki, kuri savu novietni un cūkas reģistrējuši LDC datu bāzē.

KCM Latvijā pēdējo reizi reģistrēts 1996.gadā. ĀCM Latvijas teritorijā nekad nav reģistrēts, taču pastāv risks to ievazāt no valstīm, kurās slimība cirkulē nepārtraukti, tādēļ no skartajām valstīm vai reģioniem aizliegts ievest dzīvās cūkas, kautproduktus un cūkgaļu saturošu produkciju.

Saskaņā ar Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem Latvijas teritorijā ir aizliegta cūku vakcinācija pret KCM un ĀCM.

PVD, epizootiskā fona noteikšanai valstī, izlases veidā izmeklē uz KCM vīrusa klātbūtni noteiktu skaitu mājas un nomedītās meža cūkas. Šo izmeklējumu izmaksas tiek segtas no valsts budžeta.

Ar aktualitātēm Jūs varat iepazīties Pārtikas un veterinārā dienesta mājas lapā www.pvd.gov.lv

